

[Undervisningsministeren.]

med, at Selvstyrepartiets Forslag, som jeg for nævnte, blev vedtaget med 12 Stemmer mod 10, 5 Nej, 3 stemte ikke, og 2 var fraværende. Saaledes stod altsaa Sagen i 1918.

Hvis jeg nu vilde gennemgaa Sagens Historie i de siden da forløbne godt 10 Aar, vilde det blive meget vidtløftigt. Den ærede Forespørger nævnte de 8 Vedtagelser under skiftende Former. Snart med de to Partier, Sambandspartiet og Selvstyrepartiet, i Spørgsmaalet staaende meget stejlt mod hinanden, snart med Tilnærmelse til en Forsoning gik Sagen frem og tilbage i disse Aar. Selvstyrepartiets Opfattelse var dog i Lagtinget den overvejende. Men det vilde blive for vidtløftigt, tror jeg, og har heller ikke tilstrækkelig Betydning at gennemgaa disse forskellige Vedtagelser. Hvis nogen ønsker at faa nærmere Kendskab dertil, hvis de ikke har det i Forvejen, skal det være mig en Glæde at give dem denne Redegørelse, jeg her staar med, og som ogsaa i Enkeltheder udvikler, hvorledes Forholdene har været i denne halve Snes Aar. Men her vilde jeg pege paa, at i 1919, da Spørgsmaalet altsaa var taget op i Lagtinget i 1918, drager Undervisningsministeriet en ny Side af Sagen, om man kan kalde det, frem, nemlig Spørgsmaalet om selve Skolevæsenets Ordning. Det var meget naturligt. Sagen var den, at der viste sig en umiskendelig Tendens til, at det færøske ogsaa indenfor Rammerne af Forordningen af 1912 bredte sig mere og mere som Undervisningssprog paa Færøerne. Det Spørgsmaal maatte da rejse sig meget naturligt, om, hvis denne Udvikling fortsattes og endte med, at Færøsk blev det aldeles overvejende eller det eneste Undervisningssprog paa Færøerne, Kendskabet til Dansk da vilde kunne holdes ved lige — det Kendskab til, den Kundskab i Dansk, som begge Partier, derfor ogsaa alle Færinger, var enige om burde være et Formaal for Skoleundervisningen. Derfor rejste man Spørgsmaalet, om det færøske Skolevæsen er af den Art, at det, særlig hvis denne Retning stadig udvikler sig videre, er i Stand til at give Børnene, naar de gaar ud af Skolen, en saadan Færdighed i Dansk, baade i at tale og skrive det, at dette Sprog, Dansk, i Virkeligheden bliver Kulturbroen til den nordiske Kultur og derigennem til den almindelige europæiske Kultur. Man henstiller derfor til Skoledirektionen paa Færøerne at tage Spørgsmaalet op om en Reform, en Forbedring af den færøske Folkeskole, hvis mange Mangler er ubestridelige. Udtrykket er: „en Nyordning, til hvilken der efter

alt foreliggende maa siges at være stor Trang“.

Denne Henstilling til Skoledirektionen og dermed for saa vidt ogsaa til Lagtinget er aldrig blevet besvaret. Man har i denne halve Snes Aar slet ikke rørt ved dette Spørgsmaal om den færøske Folkeskoles Reform, Forbedring, Udvikling. Tendensen, hvorefter Færøsk stadig breder sig mere som Undervisningssprog, over sin Virkning, Udviklingen gaar stadig sin Gang.

Undervisningsministeriet har for øvrigt paa Foranledning af en Lagtingsbetænkning fra 1928, som jeg om et Øjeblik skal komme lidt nærmere til, ønsket en Oplysning om Skolevæsenets Stilling paa Færøerne ogsaa med Hensyn til Undervisningen i Sprog, og det oplystes af Undervisningsinspektionen, altsaa af en færøsk Institution, at Undervisningssproget i 52 Skoler nu er overvejende Færøsk, i 24 Skoler baade Dansk og Færøsk og kun i 6 Skoler overvejende Dansk. Om Resultatet af Undervisningen dels i Dansk, dels i Færøsk, dels i andre Fag er det vanskeligt at sige noget almindeligt. Undervisningen i Dansk betegnes som ringe eller temmelig ringe ved en Række af de Skoler, som har overvejende færøsk Undervisning, men mange af de ringe Skoler, føjes der til, er ogsaa ringe i andre Fag, medens den betegnes som tilfredsstillende eller ret tilfredsstillende i dansksprogede Skoler.

For at faa yderligere Oplysninger om den virkelige Stilling paa Færøerne i denne Sag har Undervisningsministeriet nu bestemt, at der for alle Børn over 12 Aar i den færøske Folkeskole skal afholdes en Prøve dels i Dansk, baade med Genfortælling og med Diktat, dels i Regning. Vi har lige i de sidste Dage faaet nærmere Bestemmelser for Ordningen af denne Prøve oppe fra Færøerne, og nu vil denne Prøve blive foretaget. Først da kan vi faa et virkelig grundigt Indblik i, hvorledes det staar til med Færøsk og med Dansk og med Kundskaberne i Dansk.

Jeg sagde, at jeg oversprang de sidste 10 Aar med de mange skiftende Forslag fra Selvstyrepartiet og Sambandspartiet, Forslag om Ændringer o. s. v., Tilløb til en Tilnærmelse og atter stærke Afvigelser, men jeg skal nu lidt nærmere omtale Stillingen i 1928. Da viste der sig nemlig Tilløb til, at de to Partier, der har kæmpet saa haardt om denne Sag, nærmede sig hinanden, disse to Partier, for hvem, det kan jeg godt tilføje, Spørgsmaalet, saa vidt jeg kan se, til Tider — det er noget, der meget let følger med den partipolitiske Kamp — er blevet